

ES STELLTE SICH HIER
AUS, DASS DER BOL-
SCHEWISMUS NICHT EIN
KAMPF FÜR EINE SOZIALE
IDEE WAR UND ES SONDERN
EIN POLITISCHER KAMPF
DES JUDENTUMS ALLER
LÄNDER GEGEN DIE NATION-
ALE INTELLIGENZ ALLER
VÖLKER

KOENIGSPRO

Im
Bolschewismus
haben wir den im
20. Jahrhundert
unternommenen
Versuch des
Judentums
zu erblicken, sich die
Welt Herrschaft
anzueignen.

ADOLF HITLER

אתמול :

שותפים במאבק
המחתרת הציונית וה-
מחתרת הקומוניסטית
בצ'כוסלובקיה שיתפו
פעולה במלחמה נגד ה-
אויב הפאשיסטי המשותף.
תף, שהשתמש בנשק ה-
אנטישמיות. מימין :
סימנת'קיר אנטישמית
סלובאקית. משמאל :
ציטוט של היטלר ורוי-
זנברג שהופצו בצ'כיה,
אומרות כי "הקומוניזם
השלט על העולם, מאבק
פוליטי של היהדות בכל
הארצות נגד האינטיגרציה
ציה הלאומית בעמים."



למדינה, דרשו זה מדינה דו-לאומית וזו המשכת המנדט
הבריטי.

כעבור שבוע ביקר אורן אצל השגריר הסובייטי בפריס,
בוגומולוב. בעתונים התפרסמה ידיעה שהיתה זו פגישת
היכרות בלבד, וכי אורן הגיש לשגריר תרגום עברי של ספרו
של סטאלין בעיות הלניזם ותרגום ספרו של קונסטנטין סי-
מיונוב על סטלינגרד. השגריר בוגומולוב, אמרה הידיעה,
התפלא למצוא ספרים כאלה בעברית.

אולם לא היה זה הנושא היחיד שדובר בו בפגישה. אורן
דיבר אנגלית, וכמתרגם (או כעד) נכח בה יהודי סרישאי,
בעל פספורט סובייטי (הנמצא כיום בארץ), שפעל כנראה,
כמודיע השגרירות בעניינים יהודיים. מפי יהודי זה נודע
שאורן שוחח עם השגריר על מינוי ועדת החקירה האנגלית
אמריקאית לארץ ישראל, הודיע לו שחוגים יהודיים מסויימים
מעוניינים שגם רוסיה תשתתף באותה ועדה. השומר הצעיר
היה מוכן לארגן הפגנות סוערות תחת הסיסמה "צרו
את ברית המועצות לוועדת חקירה!" אולם בתנאי שברית-
המועצות תבטיח מראש כל עמדתה. בועדה תהיה פרו-
ציונית.

השגריר השיב כי רוסיה תראה. בעין יפה את ההפגנות,
רמז שהוא מוכן לעזור לאותם החוגים גם בכסף. אולם אורן
חזר שהבעיה אינה בכסף, אלא בתמיכה פוליטית. השגריר
הבטיח להעביר את הבקשה למוסקבה, לשם החלטה.
היה זה סופו של אותו נסיון.

על סוליות גומי

שיחות אלה לא התנהלו בחלל ריק. משהו הלך והשתנה
בזירה היבנלאומית.

הציונות, אשר משך דור שיתפה פעולה עם הממשלה
הבריטית (ועזרה לה במידה מכרעת להשיג את המנדט על
ארץ-ישראל למורת-רוח הצרפתים), החלה לוחמת עתה
נגד אותה הממשלה. פצצות אצ"ל ולח"י, פעולות ההגנה
היהודי בעולם, הדיהן הגיעו למוסקבה. האפשרות של שינוי
קיצוני בעמדת ברית-המועצות כלפי הציונות ריחפה בחלל.

ראה בה נסיון של אינטרבנציה. למענה הצביעו : מרדכי
אורנשטיין ואשתו.

כשחזר אורנשטיין ארצה, פירסם מאמר נגד יצחקי, לעג
ל"אדיקותו האפיפיורית", השומר הצעיר הצטרף לעמדתו,
הוציא בראשון במאי כרוז שדרש חקירה בינלאומית בלתי
משוחדת של משפטי מוסקבה והיוזמים. מאז רובץ כתם טרוצ-
קיסטי על השומר הצעיר — ועל מרדכי אורנשטיין.

חוזה היטלר-סטאלין גרם לזעזוע שני. שוב פרץ ויכוח
סוער בהשומר הצעיר. אולם הפעם הופיע אורן כמגן על
ברית המועצות, הצדיק את החווה כתשובה למזימות המערב
שביקש להפנות את הנשק ההיטלראי נגד מולדת הקומוניזם.

"הבחורציק שהסתובב בעולם"

מעטים היו הלבבות בהם גרמה הפלישה הנאצית
לברית-המועצות לשמחה כה רבה כמו לבו של
השומר הצעיר. סוף-סוף נמצאה שותפות טבעית בין היהודי
דים ובין הקומוניסטים. הנטיה השמאלית התחזקה והתגברה.
השמאל התגבש. והשמאל שבשמאל היה מרדכי אורן.
כוכבו החל עולה מיד עם גמר המלחמה. חלום חייו
התגשם. הוא הפך שגריר בלתי-רשמי של מדינה בלתי-רשמית
בתוך מדינה בלתי-רשמית : השגריר הנייד של השומר-הצ-
עיר הציוני בעולם הקומוניסטי. דמותו הנמוכה החלה מו-
פיעה באופן מיסחורי בכל בירות אירופה. "הבחורציק
שהסתובב בעולם", קרא לו דוד בן-גוריון.

מעטים ידעו מה עושה אורן. הצ'יבור בארץ כמעט לא
הכיר אותו. תמונתו לא נתפרסמה מעולם, ונשארה יקרת-
מציאות גם כיום. אולם מפעם לפעם הגיעו לארץ הדים על
פעולתו. הם היו תמיד סוערים.

ב-15 באוקטובר 1945 הודיעו רויטרס וסוכנות הידיעות
הצרפתית כי אורן כינס את העתונאים בפאריס, הודיע להם
ששליש הישוב מתנגד לסיסמת המדינה היהודית, שהוכרזה
בבילטמור. אורן הכחיש את ההודעה בטלגרמה לדבר, הודיע
שאמר כי שליש הועד הלאומי מתנגד למדינה לדבר שהיה
נכון, מאחר שצירי השומר הצעיר והעלייה חדשה התנגדו

החרמה אותו. היא ראתה בציונות כולה סוכנת של האים-
פריאליזם הבריטי, שהשתמש בה, לזעזע הקומוניסטים, כתי-
רוץ כדי לשלול מן הערבים את עצמאותם. השומר הצעיר,
וגם מרדכי אורן, האמינו בכנות כי גישה זו נבעה מאי-
הבנה טראגית מצדם של לנין וסטאלין, שלא הבינו כראוי
את אופי התנועה הלאומית הציונית, לא הבחינו בין חכניה
הריאקציונרים לבין הסוציאליסטים.

מסקנת השומר הצעיר (ומסקנתו הפרטית של מרדכי אור-
נשטיין) היתה נחרונה : עליהם וזה להסביר את האמת
למנהיגי ברית המועצות, ליצור ברית חדשה בין מחנה
הקומוניזם ובין מחנה הציונות. היה זה מפעל חייו של
השומר הצעיר. והאיש שפעל למען הגשמתו יותר מכל חבר
אחר בתנועה כולה, היה מרדכי אורנשטיין.

"אדיקות אפיפיורית"

הדרך לא היתה קלה. היא היתה זרועה פיתויים, סטיות
וועזועים.

אחד הוועזועים האלה ירד כרעם בשנת 1936, כשסטאלין
ערך את משפטי הטיהור הגדולים הראשונים, הציג לעיני
העולם את מנהיגי המהפכה — בוכארין, קאמיניב, ריקוב,
זינובייב — כשהם מודים בקולי קולות על פשעים שעברו
את גבול הדמיון האנושי. השומר הצעיר וועזע. עתונתו,
שהחל מופיע בינתיים בארץ, פירסם שורה של מאמרים נגד
המשפטים, הבלט נימה טרוצקיסטית מובהקת.

בשנת 1936 כינסה מפלגת-העבודה הבלתי-תלויה הבריי-
טית, שהיתה שמאלית מאד, "קונגרס נגד המלחמה, הפאשיזם
והאימפריאליזם", הוזינה את כל המפלגות השמאליות, הפרו-
קומוניסטיות והטרוצקיסטיות. השומר הצעיר שיגר לקונגרס
זה את מרדכי אורנשטיין ורגה ורשביאק. בשם פועלי ציון
שמאל נסע יצחקי.

בקונגרס זה הוחלט לפנות אל ראשי ברית-המועצות,
לבקש מהם שירשו למשלח מטעם הקונגרס לבקר בברית-
המועצות כדי לחקור את המשפטים. יצחקי הצביע נגדה,



שיחה היסטורית : אהוד אבריאק (יושב מימין) משוחח באופן ידידותי עם הנשיא גומזואלד (מפנה את גבו למצלמה) וקלמנטים (משמאל)